

แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

Capabilities Development of Local Community for Creative Tourism, Chiang Khan, Loei Province

หนึ่งทัย ขอผลกลาง

Neunghathai Khopolklang

กัณฑ์ แก้วสง่า*

Kantapon Kaewsanga

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

Suranaree University of Technology

*kantapon.mouth@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ความต้องการ ศักยภาพ บทบาทหน้าที่ ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งการหาแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในท้องถิ่น อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการจำแนกและจัดกลุ่มข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมมาท่องเที่ยวเชียงคานเพื่อรับประทานอาหารท้องถิ่น และไปแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม เช่น ถนนคนเดินและแก่งคุดคู้ 2) ความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ศักยภาพของท้องถิ่นมีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 4) ที่ว่าการอำเภอเชียงคานมีบทบาทหน้าที่ในฐานะเป็นหัวหน้าส่วนราชการและร่วมวางแผนกับอพท. เป็นระยะเวลา 3 ปี 5) ปัญหาและอุปสรรคในท้องถิ่น คือ การขาดบุคลากรและงบประมาณ และ 6) การให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์สามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคานสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : การพัฒนาท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

Abstract

This research is aimed to study the satisfaction, needs, potential, roles, and obstacles including finding ways to promote creative tourism in Chiang Khan, Loei. The research data were collected using 3 types of tools: questionnaire, semi-structured interviews, and in-depth interviews. The quantitative data was analyzed by descriptive statistics such as percentage, mean and standard deviation. The qualitative data was analyzed by classification and grouping.

The result showed that 1) Most tourists came to Chiang Khan to eat local food and visited the popular tourist attractions such as Walking Street or Kang Kudkhu. 2) The overall tourists' satisfaction was at a high level. 3) Local potential is abundant in resources which enable it to develop into a creative tourism attraction. 4) The Chiang Khan District Office has roles as the head of government agencies and co-planning with the DASTA for 3 years. 5) The problems and obstacles are lacking personnel and budgets. 6) The knowledge of tourism and creative activities can be a guideline for the development of tourism in Chiang Khan to become a sustainable tourism destination.

Keywords : development of local community, creative tourism

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ที่มีกฎหมายจัดตั้งให้มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งสามารถจำแนกได้ 31 ประการ ดังนี้ (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง (2) การจัดให้มีการบำรุงรักษาทางบกทางน้ำ (3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ (4) การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่นๆ (5) การสาธารณสุข (6) การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ (7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว (9) การจัดการศึกษา (10) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส (11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย (13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ (14) การส่งเสริมกีฬา (15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน (16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น (17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (18) การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย (19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล (20) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและ฼าปนสถาน (21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์ (22) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์ (23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัยโรงมหรสพและสาธารณสถานอื่นๆ (24) การจัดการ

การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (25) การผังเมือง (26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร (27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ (28) การควบคุมอาคาร (29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุน การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (31) กิจอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชน ในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (Office of the Council of State, 1999)

จากอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างต้น พบว่า สิ่งที่มีความสำคัญและมีส่วน ในการพัฒนาท้องถิ่น สร้างรายได้ให้กับประชาชนและพึ่งพาตนเองได้ คือ อำนาจหน้าที่ด้านการส่งเสริม การท่องเที่ยว เนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นสิ่งสร้างรายได้ให้กับประเทศไทยอย่างมหาศาล และมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง เกิดเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Paimanee Kaewsanga & Nisachol Chamnongsri, 2012) สำหรับรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลายหน่วยงานของไทยกำลังให้ความสำคัญอย่าง มากในปัจจุบัน ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่พัฒนาต่อยอดจากการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับ กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน และส่งเสริมการผลิตสินค้าท้องถิ่นสู่ตลาด เพื่อตอบสนองความต้องการ ของนักท่องเที่ยว (Richards, 2010) ตัวอย่างกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เช่น การเรียนภาษา ท้องถิ่น การทอผ้า การวาดภาพ การแกะสลัก และการทำอาหารพื้นบ้าน เป็นต้น

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีคุณลักษณะเฉพาะ 6 ประการ คือ (1) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยว ที่เพิ่มทักษะให้กับนักท่องเที่ยว (2) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีสินค้าหลักคือทักษะและประสบการณ์ ด้านวัฒนธรรมที่เกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว (3) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนจาก การขายทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องได้สู่ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องไม่ได้ (4) เป็นรูปแบบ การท่องเที่ยวที่เปลี่ยนจากสินค้าเป็นวัฒนธรรมระดับสูงไปสู่สินค้าที่เป็นวัฒนธรรมประจำวัน (5) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว ร่วมกับชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสถึงวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง (6) เป็นรูปแบบ การท่องเที่ยวที่ต้องมีความโดดเด่นแตกต่างกันด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว (Richards, 2010)

จากการให้นิยามและคุณลักษณะเฉพาะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชี้ให้เห็นว่า การท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัด ระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จัดว่า เป็นการบริการสาธารณะอีกประเภทหนึ่งเพื่อเป็นการกระจายอำนาจสู่ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถเพิ่มทักษะและขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

อย่างไรก็ตาม แม้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะสอดคล้องกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและ ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แต่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับคนไทยและยังไม่มีที่รู้จักในกลุ่มนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการ ท่องเที่ยว (Paimanee Kaewsanga & Nisachol Chamnongsri, 2012) ชุมชนท้องถิ่นยังไม่ตระหนัก

ถึงความสำคัญและไม่ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวส่งผลให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร การแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้ประชาชนเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน พร้อมทั้งต้องอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วน เช่น ภาคเอกชน ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นฟันเฟืองที่สำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น

ชุมชนหนึ่งที่สามารถจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี คือ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ อำเภอเชียงคานมีลักษณะเป็นเมืองขนาดเล็กในจังหวัดเลย เนื่องจากเป็นอำเภอที่ติดชายแดนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และในอดีตชาวหลวงพระบางได้อพยพมาตั้งรกรากที่อำเภอเชียงคาน และได้นำวัฒนธรรมเข้ามาด้วยหรืออาจเรียกได้ว่า เชียงคานเป็นเมืองคู่แฝดหลวงพระบาง แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน สามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้ (1) ประเภทโบราณสถาน ได้แก่ วัดศรีคุณเมือง วัดมณีมาราม ถนนคนเดิน และแก่งคุดคู้ (2) ประเภทโบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูปทองคำเงิน พระใหญ่ภูคกจิว (3) ประเภทศิลปวัฒนธรรมจำแนกได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวิถีชีวิตหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ การตักบาตรข้าวเหนียว และกลุ่มอาหารพื้นบ้าน ได้แก่ การทำข้าวปุ้นน้ำแจ่ว การทำข้าวเปียกเส้น การทำมะพร้าวแก้ว (4) ประเภทประเพณี ได้แก่ ประเพณีผีขนน้ำ ประเพณีการลอยผาสดลงน้ำโขง (Chiang Khan Municipal, 2012)

นอกจากนี้อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ยังได้รับความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง เช่น เทศบาลตำบลเชียงคานได้จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเชียงคาน 3 ปี (พ.ศ. 2555–2557) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นมีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน ลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อน และเพื่อให้เกิดการประสานงานที่ระหว่งฝ่ายต่างๆ ในองค์กร ทั้งนี้เทศบาลตำบลเชียงคานได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว การบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาและการอนุรักษ์มรดกทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกทั้งยังมีสื่อประชาสัมพันธ์ภายในท้องถิ่น อาทิ วิทยุชุมชน ไบปลิว และหอกระจายข่าว แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ (Chiang Khan Municipal, 2012)

เมื่อพิจารณาด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาพบว่า ปัญหาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน คือ (1) ยังไม่มีแนวทางการอนุรักษ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเชียงคานที่เป็นรูปธรรม (2) การจัดการท่องเที่ยวยังไม่เป็นระบบ (3) ยังไม่มีรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวอยู่ท่องเที่ยวได้นานขึ้น รวมทั้งสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว (4) ขาดแนวทางการอนุรักษ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่และกิจกรรมเพิ่มเติมในพื้นที่เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว (Nattakarn Penghaphan, 2011) สำหรับปัจจัยสู่ความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญคือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเห็นถึงความสำคัญและให้การสนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีมาตรฐาน ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต้องมีความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวพร้อมกับมีการแบ่งความรับผิดชอบชัดเจน (Suwaree Sripoona, 2008)

จากปัญหาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ปัจจัยความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวสู่การเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และแนวคิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หน่วยงานที่มีความสำคัญในการแก้ไขปัญหา คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ทั้งนี้แนวทางการแก้ไขปัญหาอาจทำได้โดยการหาแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเชิงกลยุทธ์มาวิเคราะห์ศักยภาพของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

เทคนิคการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นเชิงกลยุทธ์สามารถจำแนกเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวิเคราะห์การดำเนินงานสถานการณ์ในการพัฒนาท้องถิ่นในปัจจุบัน ซึ่งประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในของท้องถิ่น (2) การกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่นเป็นความมุ่งมั่นถึงอนาคตของท้องถิ่น (3) การกำหนดพันธกิจในการพัฒนาท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งมั่นที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ (4) การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นการกำหนดขอบเขตหรือประเภทกิจกรรมที่ควรค่าแก่การดำเนินงานทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม (5) การกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา คือ แนวคิดวิธีการที่บ่งบอกถึงลักษณะการเคลื่อนตัวขององค์กรว่าจะก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคต (6) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น เป็นการกำหนดปริมาณหรือจำนวนสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละแนวทางการพัฒนาภายในเวลาที่กำหนด (Ministry of Interior, 2005)

จากปัญหาด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานและการแก้ไขปัญหาโดยการนำเทคนิคการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นเชิงกลยุทธ์ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อศึกษาศักยภาพ บทบาทหน้าที่ ปัญหาและอุปสรรค พร้อมหาแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวร่วมกัน อันเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่นและสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่ต้องรอคอยความช่วยเหลือจากรัฐบาลเพียงอย่างเดียว

วัตถุประสงค์การวิจัย

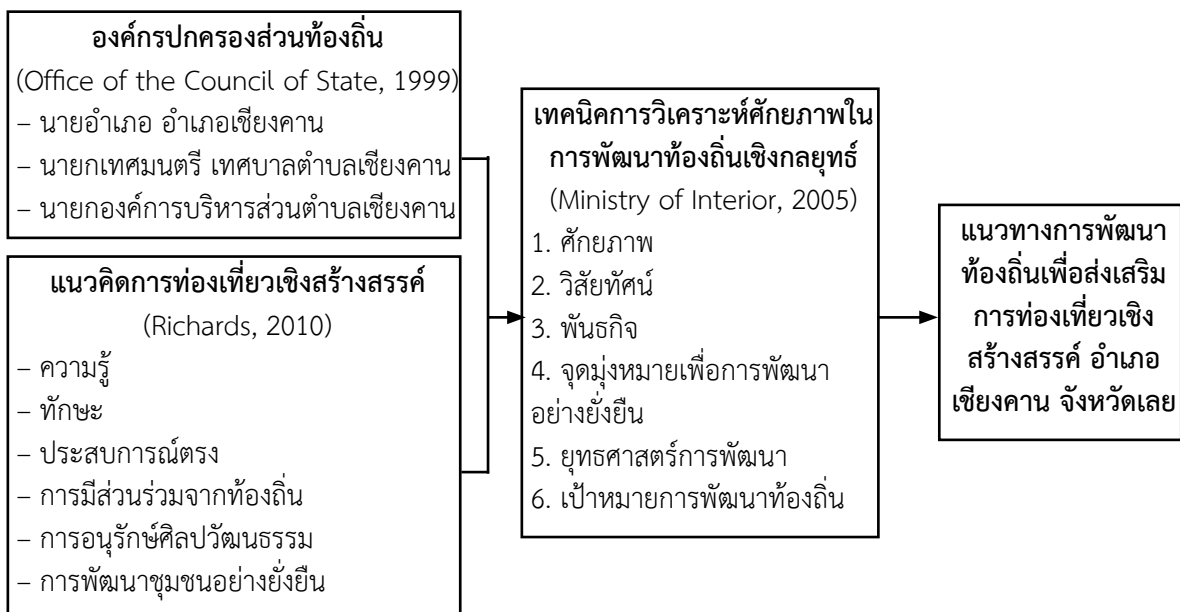
1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
2. เพื่อศึกษาศักยภาพของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
3. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
5. เพื่อหาแนวทางที่พึงประสงค์ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน เน้นมุ่งศึกษาภาพของท้องถิ่น บทบาทหน้าที่ ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางที่พึงประสงค์ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นเชิงกลยุทธ์มาเป็นกรอบในการดำเนินงาน ได้แก่

1. การวิเคราะห์การดำเนินสถานการณ์ในการพัฒนาท้องถิ่นในปัจจุบัน
2. การกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่น
3. การกำหนดพันธกิจในการพัฒนาท้องถิ่น
4. การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
5. การกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา
6. การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น

โดยมุ่งศึกษาแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้ (1) ประเภทโบราณสถาน ได้แก่ วัดศรีคุณเมือง วัดมณีมาตาม ถนนคนเดิน และแก่งคุดคู้ (2) ประเภทโบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูปทองคำเงิน พระใหญ่ภูคกั้ว (3) ประเภทศิลปวัฒนธรรม จำแนกได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวิถีชีวิต ได้แก่ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ การตัดบาตรข้าวเหนียว การทำฝ้ายนวม และกลุ่มอาหารพื้นบ้าน ได้แก่ การทำข้าวปุ้นน้ำแจ่ว การทำข้าวเปียกเส้น การทำมะพร้าวแก้ว (4) ประเภทประเพณี ได้แก่ ฝิชน้ำ การลอยผาสาดลงน้ำโขง นอกจากนี้ได้ศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จากนั้นนำข้อมูลมาถอดบทเรียนและสังเคราะห์แนวทางที่พึงประสงค์ร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การวิจัยดังกล่าวกำหนดระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร

1. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นเพศชายหรือเพศหญิง มีอายุระหว่าง 18–60 ปี
2. ประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

กลุ่มตัวอย่าง

1. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน แล้วนำไปหาตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Yamane (1973) ด้วยความเชื่อมั่น 95% จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ภายในระยะเวลา 1 ปี มีอายุระหว่าง 18–60 ปี จำนวน 400 คน
2. ประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 12 คน ประกอบด้วยภาครัฐ 3 คน ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และชุมชนท้องถิ่น 9 คน ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนที่รับผิดชอบพื้นที่และเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็นด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นผู้รู้ในท้องถิ่นที่มีบทบาทหน้าทีในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานโดยตรง
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็นด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้มีบทบาทและส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของท้องถิ่น ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 3 คน ได้แก่ นายอำเภอ รองนายกเทศมนตรี และนายกองค้การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดำเนินการเก็บรวบรวมจากนักท่องเที่ยว ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อศึกษาพฤติกรรม ความพึงพอใจ และความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยดำเนินการทดสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารจำนวน 1 ท่าน และทดสอบความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน 1 ครั้ง จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยวิธีการใช้สูตร Cronbach's Alpha โดยแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.737 แสดงว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นสูง

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อศึกษาบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่รับผิดชอบพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน ดำเนินการทดสอบความเที่ยงตรง โดยนำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารจำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตลอดจนภาษาที่ใช้แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

3. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของท้องถิ่น ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ดำเนินการทดสอบความเที่ยงตรง โดยนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสื่อสาร จำแนกแยกแยะและจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามและข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกมาสังเคราะห์และบูรณาการ แล้วนำเสนอข้อมูลด้วยการพรรณนาความ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1.1 แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว 10 อันดับแรก ได้แก่ ถนนคนเดินแก่งคุดคู้ การทำข้าวปุ้นน้ำแจ่ว การทำมะพร้าวแก้ว การตัดบาตรข้าวเหนียว การทำข้าวเปียกเส้น วัดศรีคุณเมือง พระพุทธรูปทองคำเงิน พระใหญ่ภูคกงิ้ว และการทำผ้าหม่นวม ตามลำดับ

1.2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวได้เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับแนวคิดของ Thitisak Wechkama (2014) ที่ว่าชุมชนท้องถิ่นและคนไทยต้องให้ความร่วมมือในการจัดการรักษาดูแลการท่องเที่ยวให้เป็นที่น่าสนใจ โดยเน้นอัตลักษณ์ของวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือให้ชุมชนมีโอกาสใช้สิทธิ์ความเป็นเจ้าของพื้นที่ กล่าวคือชุมชนท้องถิ่นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในทุกมิติเพื่อให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.3 ความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการมากที่สุดในเรื่องของการมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความสมบูรณ์ และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Yubol Benjarongkij (1999) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากความต้องการที่แต่ละคนมีความแตกต่างกันออกไป พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของแต่ละคนเกิดจากพื้นฐานด้านจิตใจของบุคคลผนวกกับประสบการณ์ที่ได้รับจากสถานการณ์ต่างๆ ทั้งนี้ความต้องการของนักท่องเที่ยวล้วนเป็นคุณลักษณะเฉพาะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท้องถิ่นควรตระหนักถึงความสำคัญและนำเสนอเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแหล่งท่องเที่ยว

1.4 ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความต้องการของที่ระลึกที่สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kantapon Kaewsanga (2013) ที่ว่าธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก จำหน่ายสินค้าไม่สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นและไม่มีความหลากหลาย นักท่องเที่ยวต้องการซื้อสินค้าที่เป็นของท้องถิ่นอย่างแท้จริง ไม่ใช่สินค้าที่มีอยู่ตามแหล่งท่องเที่ยวทั่วไป เช่น เสื้อยืดโปสการ์ด พวงกุญแจ เป็นต้น

2. ศักยภาพของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

2.1 ประเด็นสถานการณ์ด้านนักท่องเที่ยว กลุ่มศึกษาดูงานมีจำนวนลดลง เนื่องจากปัจจุบันสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีการตรวจสอบงบประมาณอย่างเคร่งครัด ส่งผลให้นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวขาดงบประมาณสนับสนุน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Nattakarn Penghaphan (2011) ที่กล่าวว่าอำเภอเชียงคานกลับมาได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวอีกครั้ง ส่งผลให้ชุมชนไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งสาเหตุความไม่สอดคล้องเป็นเพราะวิเคราะห์กลุ่มนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน งานวิจัยฉบับนี้ศึกษานักท่องเที่ยวชาว อย่งไรก็ตามจำนวนนักท่องเที่ยวจะมีจำนวนมากในช่วงฤดูหนาวหรือช่วงเทศกาลสำคัญต่างๆ

2.2 ประเด็นวิธีส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ท้องถิ่นมุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Apichat Damdee (2009) ที่กล่าวว่าความเสมอภาคเป็นหัวใจสำคัญของสังคมประชาธิปไตย ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันในการได้รับโอกาสในการพัฒนานโยบายสาธารณะและโครงการพัฒนาต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน เป็นการให้ความเสมอภาคในชุมชนทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น

2.3 ประเด็นศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน สามารถจำแนกได้ 4 ประเภท คือ

- (1) โบราณสถานได้แก่ แก่งศุดคู้ ถนนคนเดิน พระใหญ่ภูคกงิ้ว ภูตอก วัดศรีคุณเมือง หมู่บ้านไม้เก่า
- (2) โบราณวัตถุได้แก่ พระพุทธรูปบาทภูควายเงิน
- (3) ศิลปวัฒนธรรมแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มการแสดงพื้นบ้านได้แก่ การฟ้อนแคน กลุ่มวิถีชีวิตได้แก่ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทพวน และกลุ่มอาหารพื้นบ้านได้แก่ ข้าวปุ้น ปลาน้ำโขง กุ้งเต้น ข้าวจี๋ มะพร้าวแก้ว ส้มตำต้องแดง
- (4) ประเพณีได้แก่ ฝิ่นน้ำ ผาสาดลอยเคราะห์ แห่ข้าวพันก้อน ฮีต 12 ครอง 14

สอดคล้องกับแนวคิดของ Richards (2010) ที่กล่าวว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kantapon Kaewsanga (2013) ที่ว่าแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอพิมายสามารถจำแนกได้ 4 ประเภทได้แก่ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณี แหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ ปราสาทหินพิมาย ซึ่งเป็นโบราณสถานที่เป็นวัฒนธรรมอาณาจักรขอมโบราณ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ กล่าวคืออำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เนื่องจากมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความอุดมสมบูรณ์

2.4 ประเด็นแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานที่มีลักษณะเด่น เช่น เทศกาลออกพรรษา มีการจัดกิจกรรมผาเสาดลอยเคราะห์ เป็นต้น ภาษาของเชียงคานจะได้รับวัฒนธรรมจากหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำเป็นชุมชนที่มีภาษาเป็นของตนเอง มีวัฒนธรรมการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์และยังมีผ้าลายแตงโมที่เป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิม สอดคล้องกับแนวคิดของ Richards (2010) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะเฉพาะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการเพิ่มทักษะให้กับนักท่องเที่ยว สินค้าหลักคือทักษะและประสบการณ์ การขายทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องได้สู่ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องไม่ได้ เปลี่ยนจากสินค้าที่เป็นวัฒนธรรมระดับสูงไปสู่สินค้าที่เป็นวัฒนธรรมประจำวัน เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนท้องถิ่นและมีความโดดเด่นแตกต่างกัน ส่วนด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวมีลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคานสอดคล้องกับแนวคิดคุณลักษณะเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งถือเป็นต้นแบบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

3. บทบาทหน้าที่ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

3.1 ที่ว่าการอำเภอเชียงคานเป็นเสมือนตัวเชื่อมประสานในฐานะเป็นหัวหน้าส่วนราชการของท้องถิ่น เพื่อเชื่อมระหว่างภาครัฐและประชาชนให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปในทิศทางเดียวกัน ในส่วนของการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ อำเภอเชียงคานมักดึงส่วนราชการต่างๆ เข้ามาพูดคุยเพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Ministry of Interior (2005) ที่กล่าวว่าท้องถิ่นอำเภอควรมีบทบาทในการผลักดันและสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขอบเขตความรับผิดชอบในระดับอำเภอ ทั้งในกระบวนการจัดทำแผนชุมชนและนำแผนชุมชนสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ และสถานะทางการคลัง

3.2 การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของเทศบาลตำบลเชียงคาน มีการวางแผนการท่องเที่ยวร่วมกับอปท. เป็นระยะเวลา 3 ปี นอกจากนี้ยังมีภาคีเครือข่ายมาร่วมในการวางแผนการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่น ตำรวจ โรงเรียน วัด และหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Ministry of Interior (2005) ที่กล่าวว่าการจัดทำแผนชุมชนสามารถทำได้โดยประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลการพัฒนาของส่วนราชการเข้าร่วมสังเคราะห์กับข้อมูลรายครัวเรือน กล่าวคือเทศบาลตำบลเชียงคานมีการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อให้การจัดการการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.3 การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน มีการจัดเวทีเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และในท้องถิ่นมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ดำเนินการโดยเชิญหัวหน้าชุมชนเข้าร่วมประชุม เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว พร้อมทั้งสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สอดคล้องกับแนวคิดของ Ministry of Interior (2005) ที่กล่าวว่าการนำแผนชุมชนสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลนำข้อมูล ปัญหา และความต้องการที่ได้มาจากการระดมสมองจากแผนชุมชนที่จัดทำเสร็จแล้วมาประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

4. ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอ เชียงคาน จังหวัดเลย

4.1 ปัญหาท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สามารถสรุปได้ 11 ปัจจัยได้แก่

(1) บุคลากรขาดความรู้ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Nattakarn Penghaphan (2011) ที่กล่าวว่า บุคลากรควรมีความรู้ความเข้าใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษ

(2) การคมนาคมมีการจราจรติดขัด ถนนบางเส้นยังเป็นถนนขรุขระ

(3) งบประมาณที่มีจำกัดในการดำเนินงาน

(4) บางพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวน้อย ไม่ได้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร อีกทั้งยังไม่มีรูปแบบการท่องเที่ยวและการสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว

(5) ปริมาณขยะจำนวนมากเกินไปในแต่ละวัน ซึ่งส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม

(6) ที่พักและอาหารมีราคาแพงในช่วงเทศกาลสำคัญ และมีการกระจุกตัวของธุรกิจที่พัก

(7) ชุมชนท้องถิ่นในบางแห่งมีความขัดแย้งในชุมชน

(8) มีการสนับสนุนจากภาครัฐน้อยในทุกด้าน

(9) นักท่องเที่ยวใช้ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคานน้อย

(10) การจำหน่ายเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ในแหล่งท่องเที่ยว

(11) การติดต่อประสานงานในระบบราชการมีความล่าช้าและใช้เวลานาน

4.2 ปัญหาธุรกิจที่พักและอาหารบางรายมีราคาแพง มีการแก้ไขโดยการเรียกประชุมกลุ่มธุรกิจที่พักและอาหารเพื่อกำหนดราคาร่วมกัน ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่มีขยะจำนวนมาก มีการแก้ไขโดยการมีโรงกำจัดขยะและกำหนดให้มีการคัดแยกขยะ ปัญหาด้านการคมนาคมที่มีถนนขรุขระ แก้ไขโดยการเสนอเพื่อซ่อมแซมถนน ปัญหาด้านบุคลากรที่ขาดทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ แก้ไขโดยส่งตัวแทนเข้าอบรมในเวทีต่างๆ และปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ในแหล่งท่องเที่ยว แก้ไขโดยใช้การพูดคุยในท้องถิ่นเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันอย่างไม่เป็นทางการ

5. แนวทางที่พึงประสงค์ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอ เชียงคาน จังหวัดเลย

5.1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนสามารถทำได้โดยการอนุรักษ์ประเพณี กำหนดให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความรักและความห่วงใยในทรัพยากรท้องถิ่นของตน สอดคล้องกับแนวคิดของ Apichat Damdee (2009) ที่ว่าการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ทำให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นท่ามกลางสภาพแวดล้อมและสังคมที่ดีงาม เข้มแข็งพอที่จะช่วยเหลือผู้อื่นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ กล่าวคือการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอำเภอเชียงคานไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีการปฏิบัติได้อย่างถูกต้องในการนำชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

5.2 ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่

(1) นโยบายของภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

(2) นโยบายของชุมชนท้องถิ่นที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อประสานงานการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กับหน่วยงานภายนอก

(3) ชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้กับหน่วยงานต้นสังกัดรับทราบการจัดกิจกรรม

(4) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอำเภอเชียงคานมีความอุดมสมบูรณ์ เพราะมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวได้หลากหลาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Patarapong Intarakumnerd (2010) ที่ว่าการรักษาเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของตนเองไว้เป็นสิ่งสำคัญ ชาวเชียงคานทุกคนต้องช่วยกันรักษาอัตลักษณ์

(5) สื่อท้องถิ่นถือเป็นกระบอกเสียงสำคัญในการส่งต่อข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไปสู่ประชาชนในพื้นที่อำเภอเชียงคานให้มีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน มีการประชาสัมพันธ์แนวคิดและรูปแบบการท่องเที่ยวซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กล่าวคือการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้กับชาวอำเภอเชียงคานมีความสำคัญเพื่อให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง อันจะเป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

5.3 ปัจจัยจำกัดที่ส่งผลต่อการนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พบว่า ชุมชนท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Nattakarn Penghaphan (2011) ที่กล่าวว่าชุมชนยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นน้อย แนวทางการแก้ไขคือ การทำเอกสารหรือฝึกอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้านในเรื่องของการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ ซึ่งอำเภอเชียงคานได้พยายามแก้ไขปัญหาคาดความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการส่งไปอบรมในเวทีต่างๆ และเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้อรรถกถาความรู้

5.4 บทบาทที่พึงประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ประชาชน ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย เพื่อจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ในอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สอดคล้องกับแนวคิดของ Ministry of Interior (2005) ที่กล่าวว่าท้องถิ่นควรมีบทบาทผลักดันสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนในพื้นที่ ทั้งนี้ การบริหารจัดการ การกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และบทบาทของนักท่องเที่ยว คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว และการเป็นกระบอกเสียงเพื่อเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านช่องทางสื่อต่างๆ

5.5 หน้าที่ที่พึงประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด หน้าที่ของชุมชนคือ การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้อยู่คู่กับประชาชนชาวอำเภอเชียงคาน ปลูกฝังให้เยาวชนรักและหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเอง และให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้นักท่องเที่ยวมีหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่าและอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 แหล่งท่องเที่ยวอำเภอของอำเภอเชียงคาน มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แต่มีอุปสรรคด้านงบประมาณในการดำเนินงาน ส่งผลให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพ การแก้ไขปัญหาอาจทำได้โดยที่ภาครัฐเข้าไปช่วยเหลือในการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมให้กับท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว

1.2 นักท่องเที่ยวในกลุ่มศึกษาดูงานลดลง เนื่องจากขาดงบประมาณในด้านการศึกษา ส่งผลให้รายได้ของแหล่งท่องเที่ยวลดลง การแก้ไขปัญหาอาจทำได้โดยการกำหนดค่าใช้จ่ายในการศึกษาดูงานที่เหมาะสม เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวในกลุ่มศึกษาดูงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับบริบทของอำเภอเชียงคาน เพื่อจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

2.2 ควรศึกษาแนวทางการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านเว็บไซต์เครือข่ายสังคมเพื่อหาแนวทางในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

References

- Apichat Damdee. (2009). **New Paradigms in Local Development**. Retrieved from <http://www.oknation.net/blog/damdee/2009/06/05/entry-1>
- Chiang Khan Municipal. (2012). **3 Years Chiang Khan Municipality Development Plan (2012–2014)**. Chiang Khan District, Loei.
- Kantapon Kaewsanga. (2013). **Knowledge Management of Creative Tourism in Cultural Tourist Attractions, Phimai District, Nakhon Ratchasima**. Master's Thesis, Department of Information Technology, Faculty of Information Science, Suranaree University of Technology.
- Ministry of Interior. (2005). **Local Development Plan Development Techniques, Local Development Planning Techniques, Guidelines for Supporting the Self-Reliance Community Master Plan for Local Government Organizations**. Bangkok: Ministry of Interior.
- Nattakarn Penghaphan. (2011). **The Potential Development of Cultural Tourism in Chiang Khan District, Loei Province**. The 1st National and International Graduate Study Conference, pp.945–962. Bangkok.
- Office of the Council of State. (1999). **The Plan and the Process of Decentralization to Local Government 1999**. Retrieved from <http://www.oic.go.th/fileweb/cabinforcenter20/drawer003/general/data0000/00000035.pdf>

- Paimanee Kaewsanga & Nisachol Chamnongsri. (2012). Creative Tourism: A New Choice of Thai Tourism. *Suranaree Journal of Social Science*, 6(1), 91–109.
- Patarapong Intarakumnerd. (2010). **Innovation System to Develop the Knowledge Economy and Creatives: A Case Studies of Creative Tourism Industry**. Bangkok: Ministry of Education.
- Richards, G. (2010). Creative Tourism and Local Development. In Wurzburger, R. (ed.), **Creative Tourism a Global Conversation How to Provide Unique Creative Experiences for Travelers Worldwide**, (pp.78–90). A Present at the 2008 Santa Fe & UNESCO International Conference on Creative Tourism in Santa Fe, New Mexico, USA.
- Suwaree Sripoona. (2008). Borderland Hueng–Khong River Tourism Quality and Standard Development: Case Study Keang Khud Koo, Chiang Khan, Loei. *Area Based Development Research Journal*, 1(1), 16–25.
- Thitisak Wechkama. (2014). Creative Tourism for to Prepare Thai Tourism. *Journal of Thai Hospitality and Tourism*, 9(1), 64–77.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. Harper & Row.
- Yubol Benjarongkij. (1999). **Audiences Analysis**. Bangkok: T.P. Print.